ТВОРЕЦЬ

№ 39

ВІД СЕРЦЯ ДО СЕРЦЯ

І дам Я їм серце пізнати Мене,
що Я Господь...
(Єремії 24:7)

Як холодно… І як яскраво світить лампа, холодне біле світло сліпить очі… Женя намагається щось сказати, але на півслова ніби провалюється кудись і падає, падає, падає… Наркоз подіяв. Женя спить, і не спить. Вона ніби чує, що відбувається навколо неї, і ніби бачить сон. Їй ввижається якийсь дивний голос, ніби зсередини.

Що це? Що за світло, що за люди? Обережніше з дівчинкою, благаю!.. О, я завжди приймаю все близько до серця… А як інакше? Власне, я саме серце і є, адже ми з Женею усе життя разом. Ні, майже все життя. Серце робить перший удар через три тижні після того, як людина починає розвиватися в утробі матері. Я завжди дбаю про Женю. Робота серця – перекачувати кров, розганяючи її тілом. Кожна клітинка (а їх, до речі, більше 70 трильйонів!) повинна отримати свою порцію кисню, поживних речовин, вітамінів та гормонів. Не можна забувати і про антитіла, які не дають Жені захворіти від випадкового мікроба. Серце відповідає і за те, щоб організм очищувався від усякого «сміття», яке накопичується у клітинах. Кров, проходячи через усі органи і тканини, як лісовий струмок, виносить увесь мотлох. Це дуже відповідальна робота. Шкода, що я можу наводити порядок лише всередині Жені, а не зовні – у неї в кімнаті завжди такий безлад!..

Навіть коли людина відпочиває або спить, серце працює, не пропускаючи жодного биття. Доки людина жива, серце б'ється не зупиняючись.

За Божою волею система кровообігу (саме так називається органи, завдяки яким кров постійно рухається всередині організму) – це дивовижно точний і неймовірно справний механізм. Усе, що створено Богом, говорить нам про Його любов і про те, як Він про нас дбає.

Отже, **система кровообігу**. Кров постійно рухається всередині тіла живої істоти, омиваючи усі тканини і клітини. Система руху крові дуже складна і дивовижна, але на перший погляд тут все те саме, що й будь-якій іншій системі, де переміщається рідина. Труби і насоси – ось її основа.

Серце людини

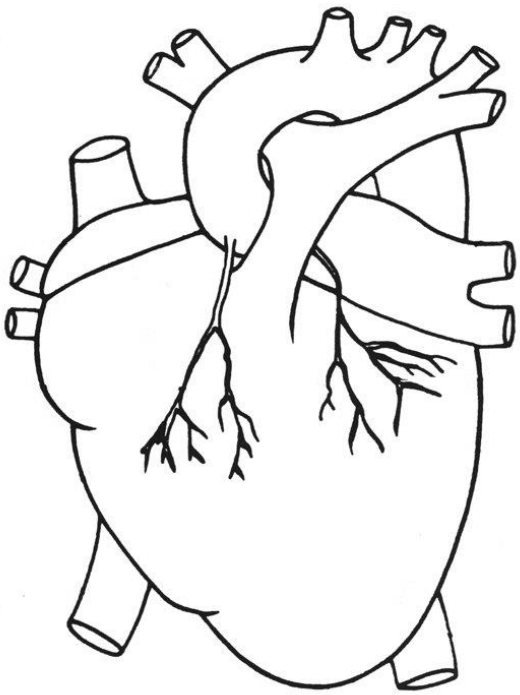

Кров, яка несе життя 70-ти трильйонам клітин, біжить всередині вашого тіла системою труб, трубочок і великих труб, довжиною (не лякайтеся!) *більше дев'яносто шести з половиною кілометрів (96,5 км).* Так-так, саме так! Деякі трубки – кров'яні судини, дуже великі; наприклад, **аорта**. Це широка еластична труба, яка виходить з серця, нею кров рухається із серця назовні. Але в основному, «трубопровід» всередині нас – це мережа **капілярів**, тоненьких кров'яних судин, більшу частину яких і побачити неможливо без мікроскопу або збільшувального скла.

Кров'яна система складається із судин (трубок) трьох видів: артерій, капілярів та вен. **Артерія** – кров'яна судина, стінки якої складаються з особливої еластичної тканини, здатної розтягуватися, і м'язової тканини. Артерії *переносять кров від серця*, доставляючи її до усіх органів і тканин. **Вени** – судини, якими кров *повертається до серця*. Їхні стінки тонкі, малоеластичні, практично без м'язів. **Капіляри** – надзвичайно тонкі й маленькі судинки, які пронизують усі тканини організму, через їхні стінки відбувається обмін речовин між кров'ю і тканинами.

Кровоносні судини

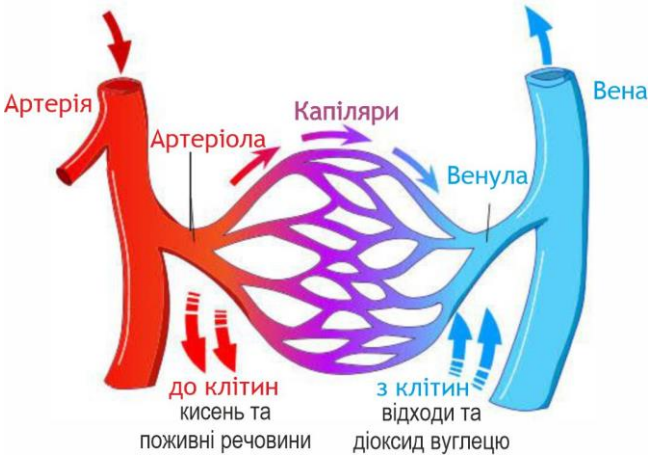

Кров, збагачена в легенях киснем, закачується в тіло	Бідна на кисень кров з тіла потрапляє у легені

Капіляри – дуже важлива частина кров'яної системи. Це своєрідна «лінія доставки», якою усі необхідні «продукти» доставляються у клітини і тканини, а звідти вивозиться увесь зайвий мотлох. Уявіть собі кров'яну систему у вигляді системи доріг великого міста. Шосе і великими трасами (артеріями) транспорт мчиться до міста, іншими дорогами, об'їзними (вени), вантажівки та легкові автомобілі виїжджають з міста. Товари, які транспорт ввозить дорогами до міста, не продають прямо на трасах. Найбільше товарів збирається і продається у магазинчиках на невеликих бокових вуличках (капіляри). Саме там машини зупиняються, вивантажують товар (кисень і поживні речовини), завантажують усе, що потрібно вивезти звідси (вуглекислий газ і продукти життєдіяльності клітин). Різниця між мережею доріг і системою кровообігу лише в тому, що інтенсивність руху крові не зменшується ввечері та вночі. Ніколи не стихає потік, який рухається артеріями і венами.

Не менш важливий для роботи системи кровообігу і дивовижний «насос», який примушує кров бігти судинами. Цей насос, який качає кров без зупинки, – називається **серцем**. Стисніть руку в кулак – саме такої величини ваше серце. Воно розташоване у грудній клітці, зліва від грудини, і важить близько трьохсот грамів, трохи більше або менше. Але маленьке – не означає слабке, не означає погане. Господь створив серце таким, щоб з нами завжди була Його турбота й любов.

Що ж такого дивовижного у нашому серці? Пригадайте, як швидко ви втомлюєтеся, коли займаєтеся фізичними вправами. Качаєте прес або підтягуєтеся кілька хвилин, а м'язи швидко починають слабшати і нити. Це стосується будь-яких м'язів – рук, ніг, голови. Якщо, наприклад, ви довго усміхаєтеся або ворушите вухами… Спробуйте поворушити вухами – якщо ДУЖЕ старатися, то м'язи, прикріплені до вушних раковин, примусять їх ледь-ледь рухатися вперед-назад. Спробуйте зробити це кілька разів – і м'язи швидко почнуть нити, боліти. Господь створив ваші м'язи так, що після повторних скорочень, зусиль, вони повинні відпочити. Ми завжди будемо пам'ятати, наскільки ми слабкі і залежні від Нього, Всемогутнього.

Основну масу серця складає особливий, серцевий м'яз або **міокард**. Доки організм живий, міокард працює без зупинки. Женине серце б'ється день і ніч, день і ніч. У Жені, як і у будь-якої дитини, серце здійснює від 80 до 100 ударів на хвилину. (Насправді, це не удари, а скорочення). В середньому, серце людини за все життя робить *2–3 мільярди скорочень!* Серце може призупинитися, але відпочиває воно між ударами не більше секунди.

Серце ніколи не втомлюється, і це єдиний у своєму роді м'яз, який працює безперестанно.

За хвилину через серце прокачується уся кров людини. У дорослого це 5 літрів; отже, за день серце перекачує від одинадцяти до тринадцяти з половиною тисяч літрів крові! Неймовірно потужний насос! Але потужність, яку Господь вклав у серце, зовсім інша, ніж у землетрусу або урагану. Це не стихія, яка нас лякає і примушує тремтіти. Це мудра, спокійна сила, вила любові й турботи про Свої творіння.

Давайте подивимося, як працює серце Жені. У момент скорочення серце виштовхує близько 60 мілілітрів крові прямо в артерії. На перший погляд – це просто крапля, дурниця. Але серце працює без відпочинку, і день за днем ці краплі складаються, перетворюючись у потужний потік. За життя людини через серце проходять мільйони літрів крові. Пригадаємо вулкан його сила до часу прихована. А потім – вибух! І усі бачать його силу. Робота серця – це нагадування про *постійну турботу* Небесного Тата, про Його *незмінну любов*. З кожним ударом в артерії виштовхується дещиця крові, але сила скорочень за день, за 24 години, така, що можна було б підняти невеликий легковий автомобіль на висоту 8 метрів.

У дорослої людини серце робить 70–75 ударів на хвилину. Серце немовляти в утробі матері б'ється у два рази частіше – 150 ударів на хвилину. У більшої дитини, у Жені, наприклад, нормальна кількість на хвилину 80–100. Коли дівчинка бігає або стрибає, серце починає стукати швидше, щоб усі тканини тіла отримували більше кисню. Коли Женя спить – серцебиття уповільнюється, адже під час сну потреба у кисні зменшується. Коли у Жені піднімається температура, серцевий ритм збільшується.

Наш Господь Ісус з'єднує наш мозок із нашим серцем за допомогою нервів

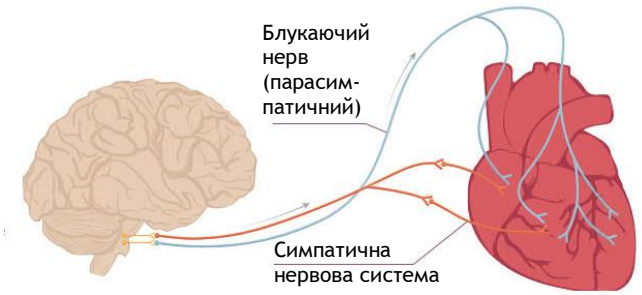

Мозок керує тим, як серце перекачує кров, регулює транспортування крові і кількість гормонів, які виділяються у кров залозами. Але серце може битися і самостійно. Господь помістив на правій частині серця особливу групу клітин, які працюють як крихітний електричний генератор. Тут виникає електричний імпульс, який проходить через усе серце, – ніби струм, який рухається електричними дротами у приміщенні. Електричний імпульс, який виникає в серці практично щосекунди, примушує серце скорочуватися (стискатися) і виштовхувати кров. Лікарі вимірюють електричні імпульси серця, використовуючи для цього спеціальний прилад – **електрокардіограф**. Таке вимірювання допомагає їм зрозуміти, чи серце здорове, чи потребує лікування.

Ми ще нічого не сказали про те, що насправді серце – це не один насос, а цілих чотири, об'єднаних в один. Серце людини складається з чотирьох камер: двох **передсердь** і двох **шлуночків**. Передсердя – це тонкостінні верхні камери. Сюди надходить кров, пізніше проходячи у шлуночки. Шлуночки – нижні камери, потужні м'язові помпи. З правого передсердя кров потрапляє у правий шлуночок. У свою чергу, правий шлуночок через легеневу вену закачує темну, бідну на кисень кров у капіляри легень. Там кров збагачується киснем і знову стає яскраво-червоною. Там вона очищається від вуглекислого газу, непридатного для живого організму. Збагачена киснем кров повертається до серця через ліве передсердя і проходить у лівий шлуночок. Потужний лівий шлуночок, скорочуючись, викидає кров до **аорти**, найбільшої артерії. З аорти кров розходиться численними судинами, які пронизують усі органи й тканини; усі судини й складають кров'яну систему.

Для того, щоб рідина рухалася трубами, необхідний тиск. Якби серцеві м'язи не створювали тиску, кров перестала б рухатися артеріями і венами, і людина померла б. Щоразу, коли лівий шлуночок стискається, виштовхуючи кров в артерії, у судинах виникає тиск, який називають **кров'яним тиском**. У людини нормальний тиск коливається у межах від 80 до 120 міліметрів ртутного стовпчика (це тиск, необхідний для підняття стовпчика ртуті всередині скляної трубки на 80–120 мм). Мед-

сестра або лікар можуть виміряти вам кров'яний тиск приладом із дуже складною назвою – **сфігмоманометр** (або його ще називають **тонометр**).

Вимірявши вам тиск, лікар записує його двома числами – наприклад, нормальний тиск у більшості людей – 110/70. Такий тиск необхідний, щоб кров могла рухатися судинами. Важливо не лише те, що серце, перекачуючи кров, діє як насос. Для підтримки кров'яного тиску в нормі особливе значення має еластичність артерій. Коли серце виштовхує кров у кров'яні судини, судини розтягуються, щоб тиск не впав. Дуже важливо, щоб тиск тримався на одному рівні, а не стрибав вгору-вниз, то підіймаючись, то опускаючись. Хронічно підвищений кров'яний тиск, **гіпертонія**, може з часом призвести до пошкодження судин. Низький тиск, **гіпотонія**, загрожує нестачею притоку крові до органів (мозок, нирки і т. ін.), що може відбиватися на їхній роботі.

Щоб кров проходила по шлуночках і передсердях у правильній послідовності, Господь розташував у серці чотири спеціальних клапани, які пропускають потік крові лише в один бік. Клапани розташовуються між відповідними шлуночками і передсердями (**тристулковий** та **двостулковий**), а також між шлуночками і артеріями, які з них виходять (**напівмісячні** клапани: **легеневий** та **аортальний**).

Перші успіхи у вивченні будови й роботи серця й кров'яної системи були зроблені у XVII столітті. Вільям Гарвей, придворний лікар англійського короля Чарльза I, першим опублікував свої праці про будову серця і кров'яних судин. Це було у 1628 році, і варто зауважити, що роботу кров'яної системи він описав доволі докладно і не дуже далеко від істинного становища.

Що ж відбулося з нашою давньою знайомою, Женею? За Божою волею, з часів Гарвея, уміння й знання лікарів значно виросли. У цьому Жені пощастило. Адже виявилося, що через перенесену у ранньому дитинстві хворобу у неї було пошкоджено мітральний серцевий клапан. Життю Жені загрожувала серйозна небезпека, тому довелося її оперувати. Операція на відкритому серці йшла кілька годин. Тепер з клапаном усе гаразд. Серце зашите, і працює нормально. Воно не може залишити Женю надовго без свого служіння, без Божої опіки і турботи. І, оскільки на те є Божа воля, серце ще довго буде стукати в Жені у грудях!

Потік крові в серці

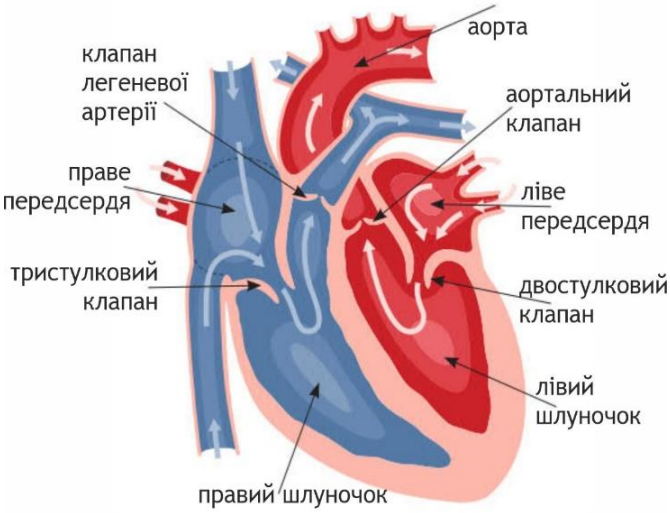

СЕРЦЕ НА ДОЛОНІ
(ЯК Б'ЄТЬСЯ СЕРЦЕ У ТВАРИН)

Якби ми могли чути, як б'ються серця усіх тварин й усіх людей, – уявляєте, який галас зчинився б! Гуркіт вулкану, що проснувся, – це лише шепіт у порівнянні з цим всесвітнім серцебиттям. На щастя для наших барабанних перетинок, серце ні в кого не лежить на поверхні тіла, і його биття частіше за усе не чути. Тихо-тихо Господь дає нам щастя життя й вічного життя з Ним.

Я не перестаю дивуватися розмаїттю Божого творіння. Вони різноманітні у всьому; різні у них також і серця. Є тварини, у яких серце – це пульсуюча трубочка. В інших серце складається з однієї, двох, трьох або чотирьох камер. Можете повірити, що є тварини, в яких кілька сердець, а в декого взагалі немає серця (у прямому сенсі – немає, і все!). ви здивуєтеся, але звичайний кліщ насправді – це справжнє диво. У нього немає серця! Хоча, ніби й не дивно, адже у нього й натура така, безсердечна, і сам він доволі неприємне створіння.

А з іншого боку, у кальмара – аж два серця, а у коника-стрибунця їх кілька. Його маленькі серця усі разом качають кров, щоб вона доходила до ніг та крил – інакше б коник справжній або коник зелений (така його наукова назва) не зміг би ними рухати.

У дощового черв'яка п'ять пар сердець, тобто їх всього десять. Окрім того, у черв'яків **замкнута система кровообігу**. Це означає, що кров проходить не прямо через тканини, а тече артеріями, капілярами та венами, тобто, в кров'яних судинах. Але цікаво, чому в людини і черв'яка однаковий тип кровообігу – замкнутий? Можливо, це нагадування про те, що ми походимо з пороху земного і повернемося у порох (Екклезіаста 3:18–20)? У скорпіона й павука, як у більшості безхребетних, **відкрита система кровообігу**. Це означає, що серце качає кров прямо в тканини тварини, і вона напряму омиває внутрішні органи. У відкритій системі кров не проходить кров'яними судинами, і у тварини немає капілярів або вен.

У дощовика замкнута система кровообігу

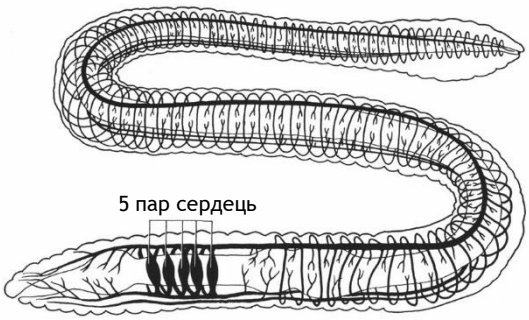

Кров земляного черв'яка ***червона***, бо містить **гемоглобін**. Гемоглобін переносить кисень до клітин. Наша кров також містить гемоглобін, тому вона також червона. У земляного черв'яка немає легень, за допомогою яких він отримував би кисень з повітря, але він створений так, щоб кров збагачувалася киснем прямо через шкіру.

Серце павука знаходиться не в грудях, а в черевці. І кров у павуків не червона, а ***блідо-блакитна***, бо містить речовину **гемоцианін**. Кров безхребетних називають **гемолімфою**. У павука кров, яка виштовхується серцем, потрапляє до порожнини тіла, проходить прямо через тканини (як ми щойно говорили, у нього немає кров'яних судин), а потім повертається до серця, потрапляючи до нього через маленькі отвори – *остії*. Отвори ці знаходяться по боках м'язової трубки – серця. У кожному отворі є клапан, який пропускає гемолімфу лише в одному напрямку. Дивовижно, але в павука у спокійному стані кров'яний тиск приблизно такий самий, як і в людини. Якщо ж він починає рухатися, тиск у нього збільшується у двічі. Ми б з таким тиском лежали в лікарні, а павук бігає. Тиск потоку крові – сила, яка витягує ніжки павука, і яка розвертає язичок метелика. Якби не тиск, вони не могли б пересуватися та їсти.

У павука відкрита система кровообігу

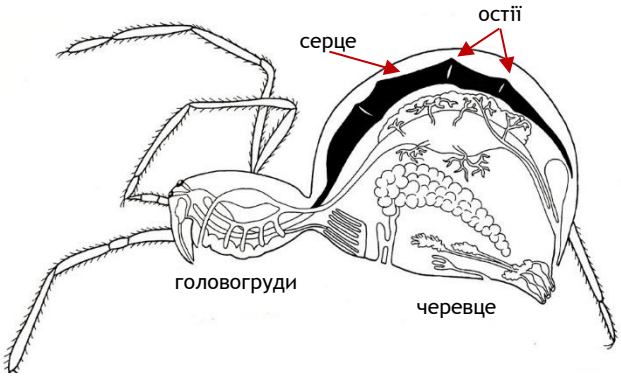

Кажучи про комах, не можна не згадати про коника справжнього. Його кров ***безколірна*** або ***зелена***. Господь створив коника так, що його кров не транспортує кисень; вона насичує органи і тканини свого господаря поживними речовинами і очищає від будь-якого «сміття».

Одне з найдивніших сердець у тваринному світі належить звичайному таргану. Маючи 12 або 13 камер (порівняно з нашими чотирма), воно б'ється з тією ж частотою, що й наше серце (пульс близько 85).

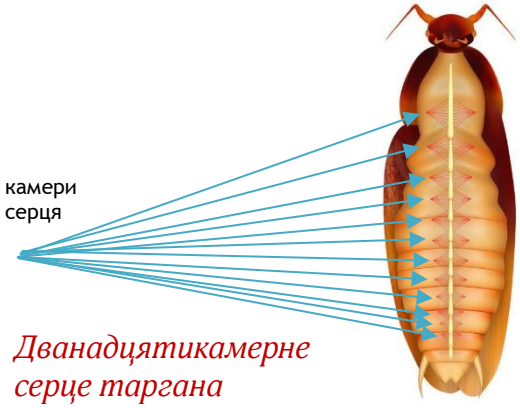

Дванадцятикамерне серце таргана

Найбільше (відносно загальних розмірів тіла) серце – у скорпіона. У деяких видів скорпіонів серце займає одну третину усього тіла! У скорпіонів, як і будь-яких членистоногих (павуків, скорпіонів, комах та ракоподібних), відкрита система кровообігу. Кров скорпіона легкого блакитного відтінку.

Тварина з найменшим серцем – *Kikiki huna*. Щоб побачити її, потрібен мікроскоп, а назва з гавайської мови перекладається як «крихітний шматочок». Ця тваринка є найменшою комахою у світі та найменшою відомою літаючою істотою (станом на 2019 рік).

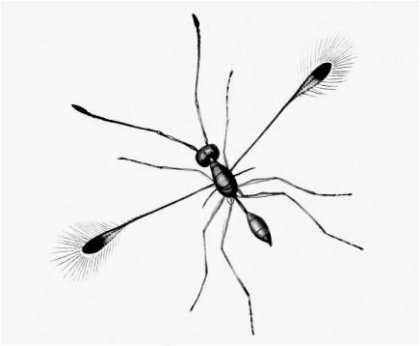

Kikiki huna (дуже-дуже збільшений розмір)

Головоногі молюски (кальмари, восьминоги, каракатиці і наутилус) також мають блакитний колір крові, але їхня кровоносна система закрита. Бог наділив цих унікальних морських істот трьома серцями: двома зябровими серцями, які перекачують кров через зябра (куди надходить кисень), і одним центральним серцем, яке переміщує збагачену киснем кров до решти тіла.

У восьминога три серця

Перейдемо від безхребетних до хребетних, розглянемо систему кровообігу риб, жаб, рептилій, пташок і ссавців. Виявляється, у хребетних – закрита система кровообігу – тобто у них є серце і система кров'яних судин. Серце риби – це **одне передсердя і один шлуночок**. Передсердя в риб – тонкостінна порожнина, яка працює як насос. Цей насосик качає кров, яка від органів через передсердя потрапляє у шлуночок. Більш «м'язистий» шлуночок проштовхує бідну на кисень кров через зябра, де вона насичується киснем. Звідти кров знову вирушає у подорож органами і тканинами риби.

У риби замкнута кровоносна система

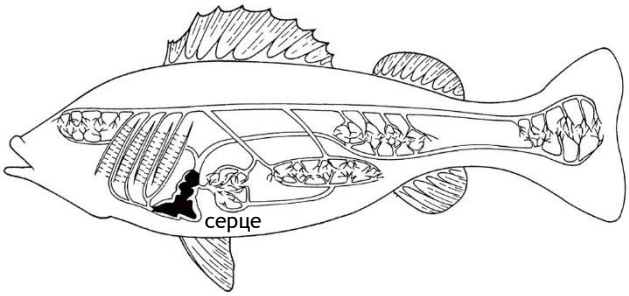

Серце амфібій, або земноводних, наприклад, жаб або саламандр, складається з **двох передсердь і одного шлуночка**. У пташок і ссавців, а також у людини – **два передсердя і два шлуночки**.

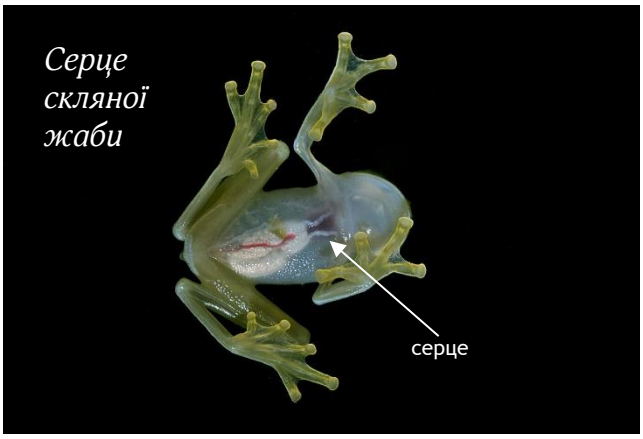

Серце скляної жаби

Якщо поставити за мету і порівняти розміри серця у різних тварин, виявляється, що найбільші серця – у ссавців. Порівняно з людським серцем, серце слона – просто гігантське. Але найбільше серце, найбільший насос з перекачування крові – у синього кита. Та й сам кит – найбільша зі створених Богом істота, яка існувала й існує на Землі. Серце синього кита розміром з автомобіль, і важить 590 кілограмів. Навіть страшно уявити, який потік крові воно переганяє за кожне серцебиття!

Синій кит

Серце слона

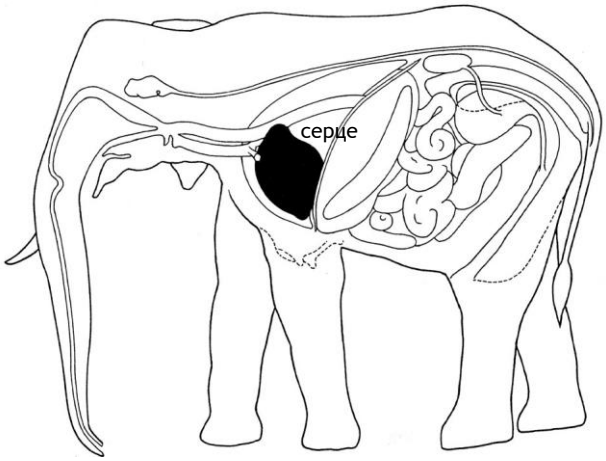

Якщо порівняти розмір серця і частоту скорочень (биття) на хвилину, виявимо цікаве співвідношення. Чим більша тварина, тим повільніше б'ється у неї серце. І навпаки, чим менша тварина, тим частіший у неї пульс.

Серце свині робить приблизно 70 скорочень на хвилину, за цей самий час серце кішки робить 150 ударів. Якщо виміряти пульс мишки, виявиться, що він дуже інтенсивний – 650 ударів на хвилину. А ось серце найменшого на Землі ссавця, землерийки, б'ється з неймовірною швидкістю, її нормальне серцебиття – 1000 уларів на хвилину! З іншого боку, серце коня робить на хвилину 40 ударів, слона – 30. У маленького кита або дитинчати кита серце б'ється зі швидкістю 10–15 ударів, а величезне серце блакитного кита робить лише 5 ударів на хвилину!

Коли тварина знаходиться у сплячці, серцебиття значно уповільнюється. У несплячому стані у золотистого хом'яка серце б'ється зі швидкістю 350 ударів на хвилину, а коли він знаходиться у сплячці – ледь-ледь 4 рази на хвилину.

Ще одна дивовижна річ відбувається, коли тварина занурюється у воду. Якщо бобер, у якого на суші серце робить 140 ударів на хвилину, пірнає під воду, то його серцебиття уповільнюється до 10 ударів. Та сама ситуація й у пінгвінів. На суші – 240, під водою – 20 ударів на хвилину. Доведено експериментально: коли людина пірнає і знаходиться під водою, його середня активність знижується. Зазвичай, нормальна частота пульсу під час занурення людини від воду зменшується з 70 до 35 ударів. Точно ще не відомо, для чого Господь передбачив таке уповільнення ритму серця, але вчені вважають, що інакше від водою не можна – кисень не може утримуватися у крові, і кров не зможе доходити до усіх органів й тканин. Дехто вважає, що вода, оточуючи тіло, заспокоює, ніби заморожує процеси. Істота під водою – ніби ще ненароджене немовля в утробі матері, їй спокійно й безпечно.

Глибоке вільне занурення

Неможливо навіть уявити, наскільки різноманітна будова і робота сердець різних тварин! Господь – дійсно великий Творець, і Його фантазія безмежна. Серце – символ Його божественної сили, Його панування над усім в світі та Його безмежної любові!

ДОБРЕ СЕРЦЕ

Блаженна людина, що витерпить пробу, бо, бувши випробувана, дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим, хто любить Його.
Якова 1:12

Яке Ваше серце? Це запитання можна зрозуміти по-різному. Можна сприйняти його так: чи здорове Ваше серце, чи Ви не хворієте? Але можна й інакше: чи добре Ваше серце, чи живе у ньому милосердя? Чи гідна Ви людина?

Я мав на увазі саме останні зауваження. Чи гідна Ви людина, чи хороша? Якщо так, то з яким еталоном Ви звіряєте своє життя, свої вчинки? Як Ви визначили, що Ви – гідна людина? Ви ходите до церкви? Не прогулюєте школу? Слухаєте батьків, охоче допомагаєте їм? Готові прийти на допомогу іншим людям? Не сваритеся, не палите?.. Це добре. Але Біблія каже, що усього цього недостатньо! Чого ж нам не вистачає? Що робить людину **гідною**?

«Ніхто не є Добрий, тільки Сам Бог!» (Луки 18:19), – сказав Ісус одному багатому чоловікові. Отже, щоб чинити добро, нам потрібно робити Божі справи, потрібно самим бути Божими. Але як нам визначити, від Бога ми чи ні? Як нам зрозуміти це? Існує лише один шлях – міркувати, чи живе у нас Його любов.

Духовно ми усі важко хворі. Наші душі заразив, з'їв гріх. Наша душа – наша серцевина, наше «серце», – хворе і помирає. І якщо ми не знайдемо допомоги й підтримки, нас спіткає загибель. Вічна смерть. Страшно навіть подумати про це. Але Господь відкрив нам Добру Новину! Він зцілить нас, Він дасть нам здорове, добре серце – вилікує нашу душу. Бог живе у тому, хто доручив Ісусові Христові своє життя; і сама ця людина також живе у Бозі (1 Івана 4:15).

Ісус помер на хресті, щоб звільнити нас від смертельного тягаря усіх наших гріхів. Він зробив це з любов'ю, що любить нас. Чи готові Ви повірити у це і відвернутися від своїх гріхів? ***Повірити*** у те, що лікар може Вас вилікувати – це одне. Інша справа – ***довірити*** йому своє життя, дозволити лікареві взяти скальпель і зробити Вам операцію. То ж чи готові ви «лягти під ніж» і після операції отримати нове серце? Якщо Ви зважитеся на це, то отримаєте від Бога порятунок, дар вічного життя. Це дар любові, добрий дар – ***благодать***.

Так порятунок (спасіння) – це операція: ось – у ваших грудях хворе, понівечене гріхом серце, і ось – там серце Спасителя! Серце Ісуса, Його любов може бути з Вами, ввійти до Вашого життя – якщо Ви просите Його про це. Ми не заслуговуємо на це, і ніколи не зможемо заслужити, ми ніколи не зможемо зробити нічого, щоб заробити право на це – Господь віддає нам Своє серце просто так, завдяки Своїй милості й благодаті.

Але хіба ми бачимо, як б'ється серце у людських грудях? Ми бачимо результат того, що серце працює: людина живе! Навіть найслабша, хвора і помираючи людина оживає, якщо їй пересадити здорове серце. Так діє на нас, наші життя благодать Божої ***любові***. Так, ми отримуємо її безкоштовно, даремно, просто так, ні за що. Але це – не дрібниці, це – найважливіше, що може відбутися у житті людини. Благодать, яка один раз увійшла в життя віруючої людини, б'ється в ній, як серце, – усе життя, всю її вічність. Ісусова ***сила*** змінює життя того, хто врятований від пекла. Як кров тече венами і артеріями нашого тіла, так і Божа благодать проникає у всі закутки нашого єства, щоб ми жили щиро, праведно і благочестиво (Ефесян 2:10–11, Тита 2:11–13). Благодать не зникає і не помре, бо вона – дар ***живого*** Бога.

Ісус постав із мертвих, бо Він – сильніший за смерть. Він – Життя (1 Івана 1:2)!

Якщо Ви довірите Йому все своє життя, віддаєтеся у Його руки, то отримаєте дар Його любові, вічного життя. Така благодать, цей безкорисливий, добрий дар.

Чи готові Ви віддати своє життя у руки Великого Хірурга? Якщо Ви вірите Господу нашому Ісусові Христу, довірте своє життя Йому. Будьте слухняними Йому, і Ви отримаєте у подарунок добре серце.

Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся, бо серцем віруємо для праведности, а устами ісповідуємо для спасіння.
Послання до римлян 10:9-10

Милостивий Боже, я зрозумів, що чинив гріх, коли жив власним життям і відкидав Тебе.
Пробач мені завдяки Твоєму Синові, Ісусові Христу, завдяки Його смерті на хресті.
Ісусе, увійди в моє серце і стань моїм Царем та Богом. Вкажи, як мені жити.
В Ім'я Господа Ісуса Христа молю.
Амінь.

Р. ДЖ. ДЕСТРІ
Редактор
ДЖОЗЕФ ЕДРІАН
Теологічний редактор
ТРЕЙ ТІППІ
Науковий редактор
КЕЛЛІ КАРЛСОН
КОЛІН ДЕСТРІ
Художні редактори
Д-р ШОН ОЛЛІСОН,
МЕГГІ РИЧАРДСЕН,
Редактори

ІННА ДУБОВИК
Переклад
ЄВГЕН НОВИЦЬКИЙ
Редактор перекладу

Християнський науково-апологетичний центр (2024)
©HIS CREATION. Creator # 28-1
Усі права застережені.
Для біблійних цитат використовується переклад І. Огієнка

www.hiscreation.com
www.scienceandapologetics.com

ТВОРЕЦЬ поширюється безкоштовно,
утім будь-які пожертви приймаються з удячністю.

Світлини та ілюстрації надано:
1 Heart—© Diagram (redrawn)
2 Vessels—© grayjay / Shutterstock
3 © Olha Pohrebnyak / Shutterstock
4 Heart—© Olga Bolbot / Shutterstock
5 Mite—Aka CC BY-SA 2.5
5 Worm— © Diagram (redrawn)
5 Spider— © Diagram (redrawn)
6 Fly—© Aldona Griskeviciene /Shutterstock
6 © 7active Studio | Dreamstime.com
6 Wasp—John Curtis, c. 1840
6 Octopus—© pan demin / Shutterstock
7 Fish— © Diagram (redrawn)
7 Frog—Geoff Gallice CC BY 2.0
7 © Craig Lambert Photography / Shutterstock
8 Elephant— © Diagram (redrawn)
8 Penguins—Polar Cruises_CC BY 2.0
8 Diver—© I T A L O / Shutterstock
10 © Can Stock Photo / 4774344sean